

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 34
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Denunțări.

Sibiu, 19 Octombrie n.

În ziarele din capitala țerei noastre se publică de un timp încôci știri sen-saționale la adresa Românilor din patria noastră, cu tendența de a atrage atențiunea puclicului asupra altor lucruri, ca apoi curentul bolnăvicios cu atât mai nebagat în seamă să-și pôtă continua lucrarea sa desastroasă.

Se publică adecă știrea necontro-lată, că Românii sunt în ajunul unei revoluțiuni. Revoluțiunea va izbucni din incidentul alegerilor de deputați în parlamentul țerii, care va fi dizolvat — după cum ne spun tot acele ziare — și se vor face alegeri nouă.

Cu acea ocaziune deci Românii după-ce vor alege în parlament depu-tați din nêmul lor, vor da navală asu-pra Ungurilor, vor aprinde casele ace-lora, și vor trece prin tăișul sêcurilor totă suflarea neromânescă din acéstă patrie.

Se mai susține și aceea, că în u-nele părți din comitatul Hunedórei, a-nume în cercul pretorial al Iliei și al Dobrei, în cari cercuri în zilele trecute a fost ales pentru parlamentul țerii un deputat român, revoluțiunea a început a lua forme concrete în așa mare mē-sură, și așa de pronunțat, în cât gu-vernul țerei, respective organele de la administrațiune au fost nevoite să con-centreze în acele cercuri o considera-bilă forță a gendarmeriei spre a ține în frâu escesele Românilor.

Știrile acestea au menițiunea să alarmeze lumea tot mai mult, și să producă un curent în contra Românilor, arătându-i publicului celui mare de element periculos pentru siguranța pu-blică, pentru viață, averea și siguranța personală a cetățenilor, și astfel să i discrediteze în opinia publică.

În situațiunea încurcată de azi, când monarhul cu cei mai loiali bār-bați de stat caută un mod de a eși din încurcătura în care este împins statul și prin care s'a împedecat func-țiunea normală a parlamentului, chiă-mat a aduce legi folositoare popórelor de sub corónă sfântului Ștefan, zicem, în încurcătura de azi denunciarea a-céstă mārșavă are menițiunea indoită, de a abate atențiunea publică de la si-tuațiunea în care a ajuns țera prin starea afară de lege, și de a presenta poporul român de element turbulent, periculos, și deci de a stórce de la Co-rónă pretensiunile așa numite naționale ale magiarilor față cu armata comună.

Dacă elementul român, după ma-giari atât numerice cât și intelectual cel mai important în stat, este pericu-los și statului și Corónei, urmēză logice, ca Corónă în strîmtórea de azi să simtă, că numai pe elementul magiar se mai pôte rădima, — deci să capituleze în fața pretenșiunilor kossuthistilor.

Așa argumentează cei-ce alimentează așemenea denunciațiuni mārșave și mai contēză și la eventualitatea cu disol-varea dietei, ca întrând Românii în activitate, cei-ce vor conduce alegerile să nu permită, ca Românii să ajungă la mandate.

Noi respingem insinuațiunile de-bitate la adresa Românilor, le respin-

gem cu indignațiune, și voim, ca acéstă să se știe la locurile mai înalte, unde altcum noi așa credem că loialitatea Românilor de sub corónă sfântului Ștefan este bine cunoscută.

Mărturie ne sunt paginile istoriei, că poporul român și conducătorii lui totdeauna și întré cele mai critice îm-prejurări au susținut legalitatea, au sârît în apărarea dinastiei și a tronului, și ca să nu mergem prea îndărăt în istorie, în revoluțiunea din 1848—1849 românii au ridicat armele în apărarea tronului și a dinastiei, și 40,000 de vieți au fost sacrificate pentru dinastie și tron.

Eciorii de români sunt lăudați ca cei mai bravi soldați și în revolu-țiunea bosniacă din 1879, — ca să nu mergem și aici mai departe, Românii din fosta graniță militară au salvat onórea armatei noastre, scoțând pe in-surgenți așa zicând ca pe ursul din visunie, și înădușind în sânge, cu pe-riclitarea vieței, revoluțiunea.

Respingem deci insinuațiunile de nesupunere, de rēsvărire, și le reducem la adeverata lor valóre.

Sunt niște născociri rēutăcióse, ten-dențióse, spre a împedeca nișunțele bune ale Corónei și ale bārbaților cu minte în ce privește eșirea din situa-țiunea încurcată de azi.

În împrejurări normale ar fi da-torința procurorului de stat să sară în apărarea poporului nostru, și să pedep-sescă cu tótă asprimea legii pe cei-ce aduc asemenea insulte la adresa po-porului nostru, care este cel mai cre-dincios dintré popórele din monarhie.

Așa ar trebui să se urmeze în stări normale, căci înaintea legii toți suntem egali, și scutul ei asupra tuturor cetă-țenilor ar trebui să se estindă.

La noi însă în loc de a se urmări în calea legii atacurile nedemne în con-tra naționalitaților, calumniările și de-nunțările sunt la ordinea zilei, ele sunt trecute cu vederea din partea organe-lor competente, viața socială apoi și presa le consideră ca merite patriotice și cei ce se ocupă de sistem cu acea meserie, sunt ținuți în evidență în con-dicele în cari se înregistrează cei ce aduc serviciu patriei și binelui comun.

Dacă cumva denunțările mai au dóră și acel scop, ca noi să ne pier-dem calmitatea și să pășim pe căile periculoase, pe cari ni-le indică neamicii nêmului nostru, atunci acel scop nu se va ajunge.

Suntem destul de cu minte, pentru-ca întré tóte împrejurările să ne știm aco-moda legilor patriei noastre, să ținem tare la terenul legalității, care de-și târziu, dar totuși se validitează în tótă lumea și așa se va valida și la noi.

Încă tot crisă. Soluția mult aștep-tată nu a urmat nici după audiențele de Vineri. După contele Andrassy Gyula și contele Tisza István, a fost de nou primit în au-diență Lukács László, ministrul de finanțe, care — cum raportēză ziaarele din capitală — a primit de la M. Sa autorizare să confereze cu fruntașii partidului liberal, și cu ai opo-siției, pentru concordarea programului mi-litar cu concesiunile ce se pot face în ces-tiunea armatei. Acesta e rezultatul de până acum.

Congresul.

Sibiu, 18 Octombrie n.

În ajunul întrunirii congresului no-stru național-bisericesc sulevaserăm în articolul referitor importanța deosebită a unor cestiuni asupra cărora congre-sul actual avea să delibereze ca suprem for al organismului metropoliei noastre, cum și aceea, că de la modul cum a-cest for suprem le va tracta și de la hotăririle pe cari le va lua depinde — chiar validitatea drepturilor bisericeii noastre garantate în legea fundamentală a ei, în Statutul organic, sancționat de M. Sa împăratul și rege al nostru.

Două din acele cestiuni importante au trecut deja prin retorta discuției congresuale și s'au luat privitor la ele hotăriri demne, apte a liniști pe toți fii bisericeii noastre dreptcredincióse, in-teresați de prosperarea ei în cadrele drepturilor garantate în lege.

Una dintré aceste cestiuni e cesti-unea catechisării în școlele militare, dis-cutată în ședința de Vineri a congresu-lui, ear' alta — de aceeași natură — e ces-tiunea catechisării tinerimei noastre de pe la școlele străine civile (gimnasii, etc.) discutată în ședința de Sâmbătă. Am-bele au fost tractate din partea consi-storiului metropolitan, și din partea celor eparchiale, în deplina cunoștiință a importanței lor și deosebi în privința celei a doua au parat energie atacurile îndreptate contra dreptului limbii ofi-ciale în afacerile interne ale bisericeii. Raportul general al consistoriului me-tropolitan plenar, prezentat congresului, pe care, chiar din considerarea impor-tanței cestiunilor respective, 'l publicăm tocmăi în acesti numeri ai ziarului no-stru, arată detaliat demersurile făcute de consistoriu și cu privire la aceste două cestiuni, ear' hotăririle în cauză luate de congres, le vor afla cetitorii în raportul despre respectivele ședințe congresuale.

Am ținut de cuviință să le sem-nalăm însă și de la acest loc, ca do-vadă că forurile administrative supe-rióre ale bisericeii noastre, și forul su-prem — consistoriul metropolitan, — în frunte cu Esc. Sa Înaltpreasfântul d. arhiepiscop și metropolit al nostru, sunt la locul lor totdeauna când e vorba de apărarea drepturilor bisericeii noastre, de-și nu légă de limba clopotului de-mersurile întreprinse în cauză.

După premisele acestea lăsăm să urmeze rapórtel:

Ședința III.

S'a ținut în 3/16 Octombrie 1903 la orele 10 a. m. sub presidul Esc. elenței Sale I. P. S. Domn arhiepiscop și Metropolit Ioan Me-tianu. Notariu: Dr. G. Popa.

După prezentarea raportului *delegațiunii congresuale* în cauzele de despărțire ierarchică de către biserica sêrbescă, despre activitatea sa din anii 1900—1903, care se predă comisiunii organizátore, și după prezentarea, prin presidiu a unei arătări contra comitetului pa-rochial din Ciacova, care arătare se transpune comisiunii petiționare, la ordinea zilei urmēză referada comisiunii verificátore.

La propunerea referentului acestei co-misiuni, Dr. Nicolae Vecerde, se verifică depu-țați: Nicolae Rowin ales în cercul Tinca-Beliu; George Szerb ales în cercul Buziaș, Dr. Ioan Șenchea ales în cercul Făgăraș, Dr. Victor Cupșa ales în cercul Solnoc, Ro-

man Ciorogariu ales în cercul Beins-Vașcău Ioan Papp ales în cercul Peștea, Dr. Ioan Sêrbu ales în cecul Prigor și Dr. Nicolae Oncu ales în cercul Giula.

Urmēză raportul *comisiunii organizátore*.

Raportorul acestei comisiuni, Nicolae Zigre, propune, ca raportul general al consi-storiului metropolitan plenar (a cărui publi-care am început'o și noi în numărul trecut) să se iee în general la cunoștiință și să se priviască de basă la desbaterea specială.

Trecând la desbaterea specială, relativ la punctul în care se aduce la cuno-știință încetarea din viață a episcopului Iosif Goldiș, a asesorilor consistoriului metropoli-tan: Dr. Daniil Popovici-Barcianu, Nicolae Cristea, Petru Anca și Moise Bocșan și a fis-cului Nicolae Olariu, — congresul își exprimă condolența.

Se ia cu plăcere act despre îndeplinirea scaunului episcopesc al Aradului prin P. S. S. Domnul Ioan I. Papp.

Relativ la restaurarea consistoriului me-tropolitan, congresul decide a se susține usul adoptat și urmat în tóte congresele anterióre: actualii asessori din senatul școlar și epitro-pesc se declară realeși, ear' îndeplinirea lo-curilor vacante din diferitele senate, se va pune la ordinea zilei în una din ședințele viitoare.

Cu privire la acel punct al raportului, unde se tractēză despre preoții militari și în special referitor la limba de propunere a re-ligiunii în institutele de creștere militare, la propunerea comisiunii congresul decide: „având în vedere, că scopul propunerii religiei și a catechisării este creșterea religioasă-morală și formarea caracterului prin dezvoltarea sim-țului moral în consonanță cu dezvoltarea min-ții, ear' spre ajungerea acestui scop se recere necondiționat, ca propunerea religiei și ca-techisarea să se facă în limba maternă a ele-vilor, carea este limba rituală a bisericeii nó-stre, în carea elevul din frageda etate a în-vêțat a se ruga și a asculta serviciul divin, deci având în vedere că catechisarea elevilor nostri de la institutele militare se face prin cateheți instituiți din sinul bisericeii noastre, din aceste considerațiuni congresul îndrumă consistoriul metropolitan, ca în numele con-gresului național-bisericesc să întrevină din nou printr'o reprezentațiune la ministrul com-petent, în scopul, ca în regulamentul nou pus în prospect să iee dispozițiuni, ca propunerea religiei și catechisarea elevilor nostri în in-stitutele de creștere militare să se facă pe viitor în limba bisericeii“.

Cu privire la interpretarea și aplicarea legii despre adausul cuincuenal învêțătoresc din partea organelor politice, congresul ia următorul conclud: având în vedere, că in-terpretarea legii susținută de organele statu-tului în acéstă afacere de o parte este gre-șită, ear' de altă parte prin acéstă ni-se fac mari greutăți la susținerea școlilor, congresul din motivele indigitate în raport și cu pro-vocare la instituțiunile politice analóge din viața statului, ține necesar a se face o re-prezentațiune către înaltul guvern pentru in-terpretarea și aplicarea corectă a legii față de școlele noastre confesionale.

Urmēză *referada comisiunii bisericești*. La propunerea raportorului Ioan de Preda raportul general al consistoriului metro-politan ca senat bisericesc se ia la cu-noștiință și se primește ca basă de desbatere specială.

Ansă la desbatere mai îndelungată a dat punctul referitor la detele statistice des-dre afacerile bisericești, la care au luat parte pe lângă Escelența Sa presidentul și P. S. S. episcopul Papp, deputați F. Musta, P. Cosma,

Filip Adam, P. Rotariu, Traian Barzu, N. Zigre, și Dr. Cristea.

Comisia a propus, ca consistoriul metropolitan în rapoartele sale viitoare să prezinte comparativ datele statistice, espunând nu numai rezultatul acestei comparații, ci și datele numerice din trecut și prezent.

După o discuțiune mai lungă se primește următoarea propanere a deputatului Zigre: Se însărcinează consistoriului metropolitan să elaboreze o instrucțiune detaliată în privința conducerii conscripțiunii populației în parohii, și să iee măsuri, ca conscripția să se facă de nou, apoi să se conducă exact conform instrucțiunii, în toate parohiile din metropolie, ear' pe viitoriu datele statistice despre mișcarea populației să se facă cu finea fie-cărui an pe baza acestei conscripțiuni.

În legătură cu această referadă, deputatul Dr. Miron Cristea arată, că datele statistice totdeauna au fost inexacte, fiind-că mulți le scot din mână, nu din realitate. A motiva creșterea ori decreșterea unor asemenea cifre, înseamnă a născoci motive fictive, din cari nu poți trage concluziuni reale. Trebuie să ne nisim a primi date corecte. Deci să purcedă toate consistoriile cu stricteță față de oficiile parohiale, dedându-le a purcede cu conștiințiozitate, când le compun. Discuție specială merită din raportul sen. bis. în deosebi cifrele îngrijitoare despre căsătoriile numai civile, cari în eparchia Aradului (635), a Caransebeșului (921) și la Oradea-mare (855) sunt foarte îngrijitoare, mai ales față de archidieceșă (342), carea are suflute mult mai multe. Deci face următoarea propunere:

Considerând, că cifrele din raportul senat. bis. al Cons. metropol., privitoare la căsătoriile numai civile, sunt îngrijitoare: Consistoriile eparchiale — pe calea cons. metropolitan — să fie îndatorate a erua în toate cazurile concrete cauzele cari produc aceste căsătorii numai civile și împedecă părechile de la binecuvântarea bisericeii, și să caute urgenta delăturare a acelor cauze.

După o discuțiune meritorică, la care au luat parte I. P. Sa metropolitul, P. S. Sa episcopul Papp, deputații Cosma, Rotariu etc. propunerea se primește.

Fiind timpul înaintat, Esc. Sa, fixând ținerea ședinței proxime pe ziua următoare (Sâmbătă) după terminarea serviciului divin în memoria răposatului metropolit Miron, închide ședința la ora 12 și 40 minute.

Ședința IV.

(ținută la 17 Octobrie n.)

După autenticarea procesului verbal al ședinței III. Esc. Sa prezintă congresului opul „Metropolia Românilor ortodoksi din Ungaria și Transilvania, scris de Preacuvioșia Sa dl archimandrit vicariu arhiepiscop Dr. Ilarion Pușcariu, în temeiul concludului congresual din 1895.

Se transpune comisiunii organizătoare.

Se dă concediul cerut deputaților V. Almășan, I. Papp, P. Drăgălina, N. Oncu și G. Szerb.

Deputatul Dr. Nestor Oprean, în o espunere mai lungă face propunere pentru revizuirea regulamentului de procedură în cauze disciplinare și concordarea lui cu principiile judicaturii moderne.

Propunerea se transpune la comisiunea organizătoare.

Intrându-se apoi în ordinea de zi, urmază referada comisiunii școlare (Referent V. Goldiș) asupra raportului general al consistoriului metropolitan ca senat școlar.

Raportul se privește cetit și se ia de basă la desbaterea specială.

În special comisiunea face următoarele propuneri:

1. Datele statistice se iau spre știință cu observarea, ca pe viitoriu aceste date să se adune din toate diecesele complet și exact după același formulariu, respectându-se în totema dispozițiunile concludului congresual nr. 40 din 1900.

2. Datele referitoare la grădinile școlare se iau la cunoștință, dar' totodată consistoriul metropolitan este îndrumat a insista pe lângă consistoriile eparchiale, ca în conformitate cu dispozițiunile concludului congresual nr. 59 din 1900, după posibilitate în fie-care comună bisericească să se înființeze grădini școlare bine cultivate, ear' despre rezultatul demersurilor să se raporteze proximalui congres.

3. Consistoriile eparchiale primesc însărcinarea, ca executând cu rigore toate concluziunile sinodelor eparchiale ce există asupra cestiunii bibliotecelor școlare, să studieze modalitățile prin cari s'ar pute înmulți într-o măsură mai corespunzătoare bibliotecile școlare și cum s'ar pute acelea organiza, ear' despre rezultatul acestor cercetări vor raporta proximalui congres pe calea consistoriului metropolitan, care pe temeiul acelor rapoarte va face congresului propuneri pozitive.

Tote aceste trei propuneri se primesc fără discuție.

4. Privitoriu la planul de învățământ pentru institutele pedagogice: „Sinodul episcopesc este rugat să prezinte proiectul acestui plan de învățământ încă în sesiunea prezentă a congresului.”

Iau parte la discuție Esc. Sa metropolitul, apoi deputații R. Ciorogariu, V. Mangra, P. Cosma, Dr. I. Pușcariu, etc., primindu-se în fine propunerea făcută de Dr. I. Pușcariu, în sensul vederilor Esc. Sale, ca: consistoriul metropolitan să i-se dea latitudine a introduce acel plan în mod privitor la institutele noastre pedagogice, ear' la proxima sesiune congresuală să facă raport.

5. Privitor la planul de învățământ pentru școlile populare, se primește propunerea comisiunii, de următorul cuprins:

În legătură cu concludul congresual nr. 79 din 1900, consistoriul metropolitan este invitat, ca la proximal congres să prezinte proiectul de reviziune al regulamentului pentru organizarea învățământului în școlile populare.

6. La cestiunea examenului de calificățiune pentru candidații de învățători se primește propunerea comisiunii:

În legătură cu datele referitoare lor examenului de calificățiune învățătorăscă consistoriul metropolitan este invitat, ca, ascultând opinia consistoriilor eparchiale, să elaboreze fără întârziere un regulament general despre procedura la esamenile de calificățiune învățătorăscă, care regulament să fie pus privitoriu în aplicare deja la esamenile ce se vor ține în anul școlar 1903/4, având să fie promovat spre aprobarea proximalui congres.

7. În cestiunea catechisării tinerimei gr. or. de la școlile străine comisiunea a făcut următoarea propunere:

În cât privește acea parte din raportul Consistoriului metropolitan ca senat școlar, în care se arată, că prin ordin ministerial adresat inspectorilor de școlă regești, cum se vede, pe întreg teritoriul archidieceșei, ear' în alte părți prin ordine speciale din partea Domnului ministru de culte și instrucțiune publică se cere, ca la școlile de stat populare, începând de la a treia clasă, religiunea să se propună și pentru elevii nostri în limba magiară, nu mai puțin considerând încercările ulterioare pentru catechisățiune în limba magiară la unele gimnasii și la preparandia de stat din Timișoara, —

Congresul în temeiul dreptului firesc al bis. noastre, nu mai puțin pe temeiul §. 175 din „Statutul organic”, cum și basându-se pe legile pozitive ale patriei, cari regulază instrucțiunea religioasă-morală la institutele de învățământ de orice categorii: declară că catechisarea elevilor de religiunea gr. or. română la toate institutele de învățământ din patrie are să se facă în limba oficială a bisericeii, adică în limba românească, și invită Consistoriul metropolitan ca din capul locului să respingă ori-ce încercare contrară acestor dispozițiuni, înaintând în cauză representațiune către Înaltul guvern al țerii.

Discuția încinsă în jurul acestei propuneri a fost una dintră cele mai demne și mai frumoase. Au luat parte la ea deputații: I. cav. Pușcariu, care relevă ca unul dintră cele mai importante momente din cadrul catechisării propunerea cântărilor liturgice, care numai în limba bisericeii se pôte face; și se accentuează deci în representațiune către guvern acest moment, ear' în jos: să se introducă în planul catechisării propunerea cântărilor liturgice; —

apoi V. Onițiu, epp. Popea, Badescu, Zigre, Dr. I. Pușcariu, etc., și Esc. Sa metropolitul în mai multe rânduri, primindu-se în fine unanim propunerea comisiunii, ca intercalarea cuvintelor „ca și până acum” (unde se zice în propunere, că instrucțiunea „are să se facă în limba oficială a bisericeii, adică în limba română, ca și până acum”) și „deja la primul cas” unde se vorbește în propunere

de representațiune către guvern, având deci această parte a propunerii să sune astfel:

„se invită cons. metropolitan, ca din capul locului să respingă ori-ce încercare contrară acestor dispozițiuni, înaintând în cauză representațiune la Înaltul guvern al țerii deja la primul cas de asemenea încercare.”

După acestea urmând punctul privitoriu la școlă confesională din Satul-Nou, după discuție binișor îndelungată, la care iau parte: epp. Popea și deputații: Zigre, M. Popovici, Musta, Budințan, Rotariu, etc., la cererea chiar a comisiunii școlare, făcută prin membrul R. Ciorogariu, cauza se redă comisiunii spre a o studia de nou și a refera apoi asupra ei în una din ședințele următoare.

Referitoriu la „rectificarea titlurilor cârții funduare relativ la proprietatea comunelor bisericești” — comisiunea propune, ca consistoriile să continue lucrarea în acest scop.

Se primește.

Fiind timpul înaintat, Esc. Sa închide ședința la 12 ore 48 minute, fixând timpul ședinței proxime pe luni la 9 ore a. m.

„Metropolia”.

Cum arată raportul nostru despre ședința de Sâmbătă a congresului, Sâmbătă a fost prezentat înaltei noastre corporațiuni bisericești valorosul op „Metropolia Românilor ortodoksi din Ungaria și Transilvania”, lucrat de Preacuvioșia Sa dl archimandrit Dr. Ilarion Pușcariu, ca îndeplinire a concludului congresual din 1895, prin care congresul de atunci hotărâse, ca din privilegiul aniversării de 25 ani de la reorganizarea bisericeii noastre dreptcredincioasă ortodocsă să se scrie istoricul metropoliei noastre, ear' îndeplinirea acestei hotărâri fusese concredută dlor Vincențiu Babeș, Leontin Simonescu și Dr. Ilarion Pușcariu. Sarcina îndeplinirii a revenit Preacuvioșiei Sale dlui archimandrit Dr. I. Pușcariu, care deja înainte de congresul din 1900 se degajase de această sarcină, dar' partea tehnică a degajării — tipărirea opului, terminându-se nu cu mult înainte de întrunirea acelu congres, a rămas, ca abia sesiunii de acum să fie prezentat în mod oficial prețiosul product al muncii Preacuvioșiei Sale.

În anul 1900 ziariul nostru vestind cu bucurie apariția acestui op s'a ocupat cu el în diferite rânduri, recomandându-l în atențiunea preoției și învățătorimeii noastre, cum și în atențiunea tuturor acelor, cari conduși de dragostea și alipirea neclintită către biserica strămoșăscă, se interesează și trebuie să se intereseze și de trecutul ei.

În firul acestor ocupări colónele ziariului nostru au pus în vederea cetitorilor sei număróse aprecieri favorabile, și chiar elogióse asupra opului, făcute de ómeni competenți în materie de istorie bisericească, în diferite ziare și reviste, de la noi și din regatul român.

Și dacă acum de nou ne ocupăm cu acest op, o facem din prilejul actualității resuscitate prin supunerea lui aprecierii congresului, cum și îndemnați de convingerea, că ori-cât de mult și la ori-cât de multe ocațiuni ne-am ocupa în colónele acestui ziaru cu scrieri de valóre — cum e și opul „Metropolia” — și privitoare la biserica noastră dreptcredincioasă, și ori-cât de mult și de adese-ori am atrage atențiunea fiilor acestei bisericeii la asemenea scrieri, — nu vom face lucru de prisos.

Căci, cu cât mai temeinic vom cunoște fazele prin cari ea a trecut în cursul număróselor vécuri — multe de restriște și umiliri, dar' tóte oglindă de credință tare, de resistență față cu uneltirile dușmănoase și jertfire mucenicească a fiilor ei buni întru apărarea ei — cu atât mai cu drag ne va um alipi și vom ține la ea, ca la puternicul scut al vieții noastre religioase, culturale și naționale, — pilde frumoase dându-ne cunoșterea trecutului ei.

În scopul de a resuscita atențiunea fiilor bisericeii noastre asupra „Metropoliei” ne ocupăm deci cu ea și acum.

Zile de sărbătoare în Mercurea.

(Sinod protopresbiterial. Adunarea despărțământului Mercurea al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român. Conferență preoțescă și învățătorăscă. Concert.)

— 22 Septembrie v. 1903.

(Fine).

După banchet am mers la conferența preoțescă și învățătorăscă.

Preoțimea și învățătorimea din tract au ținut conferința sub presiul dui protopresbiter tractual Avram S. Pécuaru, în biserică, desbătând și primind „Statutele pentru ajutorarea véduvelor și orfanilor preoților și învățătorilor din archidieceșă Transilvaniei”, compusă de Dr. Iosif Blaga profesor în Brașov și desbătute și primite în conferența învățătorăscă din Sebeșul-săseș.

Încă în timpul feriilor școlare dl protopop concreduse unor învățători din tract elaborarea unui plan de învățământ pentru uniformarea învățământului în acest tract. Așa dlui Nic. Simulescu, inv. în Mercurea, pentru o școlă cu un învățătoriu, dlui Vasile Dobrescu din Rod, pentru o școlă cu 2 învățători, dlui Ilie Oltean, dir. școl. în Ludoș, pentru o școlă cu 3 învățători, și dlui Ilie Georgescu, dir. școl. în Poiana, pentru o școlă cu mai mulți învățători. Preoții, ca directori școlari, și cu învățătorii împreună au desbătut aceste planuri de învățământ și le au primit pentru tractul nostru, ca învățământul să fie uniform.

Cu cele 3 adunări ocupați fiind de dimineața la 8 ore până la 5 ore după amiază, pentru a ne recompensa pentru ostenelele noastre, s'a constituit deja de mai înainte un comitet pentru aranjarea unui concert, în frunte cu dl protopresbiter, invitând reuniunea de cântări din Seliște a concerta cu această ocaziune și a ne face să uităm pe câteva ore grijile lumești și să dăm și sufletului hrana binefăcătoare.

Astfel aproape toți cari au luat parte la cele 3 diferite adunări, au rămas și s'era la concert.

La 5½ ore am eșit cu toții la gară, în frunte cu comitetul aranjator și cu musica, pentru a întâmpina corul din Seliște. Sosind trenul în gară, cei de față au așlamat corul ear' dl protopresbiter Avram S. Pécuaru prin cuvinte bine simțite bineventează coristii în frunte cu presidentul corului, dl protopresbiter al tractului Seliște Dr. Ioan Stroiă. De aici am plecat cu toții, domnișorele în trăsuri, ear' domni pe jos, către oraș, așteptând cu nerăbdare timpul precizat pentru începerea concertului.

Bunul renume al reuniunii de cântări din Seliște a atras óspeți și din mari depărțări. Afară de preoțimea și învățătorimea din tract și inteligența și popor din Mercurea, veniseră: Din Seliște protopresbiterul Dr. Ioan Stroiă și soția, Dr. N. Compa, locotenent c. și reg. Florian, dna Drăgătaș, d. d. d. Virginia Macelariu din Sângatin, în admirabilul port seliștenesc, notariul comunal Hențiu, dir. școlar A. Lăpădat, subdelegele cercual Dr. Varga, și alții, al căror nume l'am scâpat; din Mercurea: primariul, notariul com. Fluger cu familia, Dr. Victor Capesius medic cercual, preotul rom. cath. Kis, și alții, apoi óspeți din Sebeș, Tilișea, (Mullea not. com.) din Sibiu, Săsciori, de lângă Brașov, din Cut, Doștad, și mulți alții, în cât sala de la „3 Arabi” s'a dovedit prea mică.

Punct la 8 ore se începe concertul. Coristele și coristii apar pe bină cu dl Crișan, dirigentul corului. O priveliște încântătoare, vedând zinele cântărețe îmbrăcate în portul seliștenesc, cel fără părechii în simplitatea frumseții lui, întredăsat ici-colea cu câte o toiletă elegantă. Dirigentul dă semnul de începere, se aude lin, duios „De când mândrul m'a lăsat”, în publicul auditor o tăcere adâncă, toți sunt numai urechi. Corul cântă cu o precisiune perfectă, semnele de forte-piano sunt interpretate desăvârșit, cântarea te transpune în lumile ideale și ascuți perdut. Cântarea cea duióasă e sfărșită și se aude hora veselă „hora ploia”. A urmat ultimul acord, publicul, perdut în cântare, se trezește în frenetice aplause...

Urmăză cântările una după alta, toate cântate perfect. „Nevasta care iubeste“ și „Stăneuca“ trebuiesc repetate. Punctul de culminățiune și-l ajunge coral în cântarea „Răsăritul Ardăului“ de I. Vidu. O cântare duioasă. Dădora Mariți Bucșan, în partiile solo ne farmecă cu vocea-i admirabilă, storcând lacrimi în publicul auditor. Aplauzele nu voiau să înceteze, cântarea trebuie repetată, programul e eshaurât, dar' pupicelul fermecat de dulcele voci nu voeste să se depărteze; deliciul a trecut prea repede; aplauzele nu se mai sfîrșesc și coral e silit să mai cânte și afară de program, „Lugojana“ și altele.

Urmăză dans până în zori de zi, când trenul de 4 ore dimineața duce coralul către Seliște.

Nu pot sfîrși fără să exprim mulțămitele noastre ale celor din tract, bravei reuniuni de cântări, care urmând invitații ni-a făcut momente atât de dulci și plăcute, îndemnându-ne și pe noi să ne cugetăm la înființarea de reuniuni de cântări, cari atât de mult nobilităză inima și simțămintele.

Ne-am depărtat ducând cele mai plăcute suveniri de la acea zi de sărbătoare a tractului Mercurea.

De pe Săcaș.

De la congres.

— Raport general al consistoriului metropolitan plenar. —

(Urmare).

În congresul din anul 1881 (concl. 203) se inițiasă o acțiune pentru regularea poziției clerului militar al confesiunii noastre, respective pentru ameliorarea poziției materiale a acestuia și pentru egala tractare de asemenea cu clerul altor confesiuni, și adică cu clerul romano-catolic.

Fazele prin cari a trebuit să treacă această afacere se ved din conclusele congresuale nr. 73/1886, 151/1888, 170/1891 și 56/1900.

Și intervenirea consistoriului metropolitan, și spriginul dat acestei chestiuni din partea unui membru al bisericii noastre în delegațiunile țerei, și spiritul timpului mai conciliant în cele confesionale, au produs din când în când modificări în administrațiunea preoților militari, din cari au rezultat apoi anumite ameliorări pentru clerul nostru, parte materiale, parte în cele ce privesc funcțiunea mai independentă a acestuia.

În urma memoriului preoților nostri militari prezentat congresului din anul 1900, consistoriul metropolitan, având în vedere concluderile congresuale de atunci nr. 56, a formulat postulatele sale într-o reprezentațiune nouă, adresată în calea sa supremei autorități a administrațiunii militare, și comunicată metropolilor din Carloveș și Cernăuți cu scopul de a fi spriginată și de acela, fiind cont consistoriul de posibilitatea realizării cerințelor sale cu considerarea de a ajunge la un rezultat practic, care în decursul timpului, în constelațiuni politice mai favorabile, să se continue, și așa pe încetul să ne vedem dorințele realizate.

Din rezoluțiunea domnului ministru imp. și reg. de război din 18 April nou, 1901, nr. 2580, ar fi a se deduce, că pretenșiunile noastre în mare parte s'a satisfăcut și se satisface conform regulamentului de serviciu militar, conform statutului organic militar, prin lista dislocării în cazul mobilizării, prin ordinațiuni speciale publicate și din cas în cas la cererea preoților militari. Ni s'a denegat însă înmulțirea personalului preoțesc, sub cuvânt că nu e necesar, deore-ce după datele statistice ale comandelor teritoriale un preot militar romano-catolic are să proadă 3695 feciori, ear' un preot militar gr.-or. numai 2414.

Esacitatea acestor date noi n'am putut-o examina. Ni s'a denegat mai departe, și acesta a fost unul din gravaminalele noastre principale, propunerea religiei în limba maternă la institutele de creștere militare, — din cauze *principiale*, cari nouă nu ne sunt cunoscute, pe cari însă ușor le vom afla, dacă reflectăm la încercările autorităților politice și confesionale în țera noastră, cari stăruie să ne silăscă a propune religiei în limba în care se propun celelalte studii la institutele frecventate de elevi de ai nostri.

Rezoluțiunea ministrului de război, sus provocată, ne mai pune în vedere unele modificări, pretinse de noi, cari se vor realiza în noua edițiune a statutului organic militar.

În anul 1902 am și fost recercați să opinăm un nou proiect de regulament de serviciu, și ni-am făcut observările noastre în 14 puncte; acum suntem în așteptarea celor ce se vor dispune în noua edițiune a nămintului regulament, și în speranță că vom face un pas înainte spre egala îndreptățire a clerului nostru militar cu clerul altor confesiuni.

Actele concernente se acud sub ./.

O chestiune controversă despre cuincuenalele învățătorilor va deveni earăși actuală, îndată ce se va ivi un cas concret, la care vor da ansă comitetele noastre parohiale, dară nu vor fi cu deosebită atențiune la redactarea concurselor pentru stațiunile învățărești vacante, și mai apoi la censurarea suplicelor de concurs.

Spre a regula adică chestiunea cuincuenalelor învățărești, consistoriul arhiepiscopesc a publicat un normativ, conform căruia numai serviciul împlinit fără întrerupere la una și aceeași școală dă învățătorului definitiv dreptul să ceară acordarea cuincuenalei ori a cuincuenalelor, — ear' d' ministru de culte și instrucțiune publică, făcând provocare la art. de lege XXVI/1893, și mai cu seamă la instrucțiunea publicată de dînsul în anul 1894 sub nr. 10000, în scopul executării a elei legi, susține că învățătorului îi compete cuincuenalul chiar și atunci când cei cinci ani de serviciu i-a împlinit parte la o școală de stat, parte la o școală comunală, parte la o școală confesională, — și școală la care învățătorul e aplicat mai în urmă e dator să i solvăscă cuincuenalul ori cuincuenalele și pentru serviciile prestate altor școle de alt caracter.

N'am putut fi de acord cu vederile domnului ministru, căci nu le-am aflat întemeiate în art. de lege XXVI/1893, ear' instrucțiunea ministerială, publicată de altmîntre numai pentru comitetele administrative ale municipiilor, pe noi nu ne obligă, și în fine natura cuincuenalelor aduce cu sine, că numai acela e obligat a între-gi salariul cuincuenal, căruia învățătorul i-a prestat cinci ani de zile servicii neîntrerupte.

Motivele pe cari am întemeiat principiul susținut de noi față de dispozițiunea cuprinsă în §. 14 al instrucțiunii ministeriale, sunt următoarele:

1. Pentru biserica noastră exclusiv numai legea țerei, art. de lege XXVI/1893 e obligatorie.

2. Instrucțiunea ministerială publicată sub nr. 10000/1894 pentru comitetele administrative ale municipiilor nu privește școlile noastre, pentru-că biserica noastră fiind autonomă, se guvernă ea însăși pe sine prin instituțiunile ei statutare.

3. Instrucțiunea ministerială în §. 14, unde tractează despre coputarea cuincuenalelor învățărești, trece peste cadrele legii, care nu compute la oaltă anii de serviciu prestat la școle de caracter confesional divers.

4. Biserica noastră ca atare, ca totalitate adică, nu susține școle populare, pentru-ca anii de serviciu să se potă computa de la o școală la alta, cum susține statul școle de stat populare.

5. Școlile noastre populare sunt înființate și susținute de singuraticile comune bisericesti, cari reprezintă tot atâtea individualități de drept, sau proprietari de școle, independenți unul de altul, și fără nici o comuniune de drepturi ori de sarcine.

6. Obligămintul, ca un proprietariu de școală să remunereze prin cuincuenale serviciile prestate altui proprietariu de școală, nu l' poate impune comunelor noastre nici chiar legislațiunea bisericăscă, fiind aici vorba de proprietatea inviolabilă a comunelor și de dreptul lor autonom de a-și regula, administra și conduce independent afacerile lor bisericesti, școlare și fundamentale (stat. org. Dispozițiuni generale I)

7. Cuincuenalele nu sunt de cât o remunerațiune sau un premiu pentru învățătoriu, care premiu se acordă din unica considerațiune, că respectivul a stat un anumit timp, și adică timp mai îndelungat în serviciul aceluia-și proprietariu de școală.

A silii pe cineva să remunereze serviciile prestate altuia, ar fi o nedreptate, de care nu se află urmă în analele legislațiunii, — prin urmare nici în art. de lege XXVI din 1893.

8. O normă contrară vederilor espuse aici ar avé drept urmare, că nici un învățătoriu cu titlu la cuincuenale nu va mai fi ales în altă comună, și nu va mai ajunge la stațiuni mai bine dotate.

În înțelesul acestui conclud, luat de plenu consistoriului și comunicat consistoriilor eparchiale, a emis apoi senatul școlar al consistoriului metropolitan circulariul seu din 14 Novembre 1900, nr. 466, prin care a avisat consistoriile eparchiale, și pe calea acestora comitetele și sinódele parohiale, să fie cu deosebită atențiune, pentru-ca concursurile pentru posturi de învățători la școlile noastre populare susținute de comune să se redacteze limpede și lămurit cu espresa accentuare, că alte emolumente de cât cele espuse în concurs nu se acordă.

Pe lângă acesta comitetele și sinódele parohiale să examineze prealabil cu totă rigórea suplicele de concurs, și să încunoștințeze pe concurenții cari și-au anunțat titlul la cuincuenale, că numai așa pot veni în combinare de a fi aleși, dacă-și vor concorda suplicele cu punctuațiunile concursului și nu vor face pretensiuni ce trec peste cadrele aceluia.

De altmîntre abstrăgînd de la cele premise, se înțelege de sine, că comuna bisericăscă, în puterea dreptului ei autonom și a mijloacelor sale disponibile, poate să acorde unui învățătoriu concurent toate beneficiile pretinse de acela, și prin urmare și toate cuincuenalele, la cari acela a câștigat titlu, funcționând la școală altui proprietariu.

Că învățătoriu nu poate cumula „*ipsa lege*“ cuincuenalele sale de la alte școle, se vede apriat din instrucțiunea ministerială, care obligă pe concurenți să arete în suplicele lor de concurs cuincuenalele ce și-le-au câștigat, și că doresc ori nu, ca acelea să li-se retribue și respective să li-se continue și în comuna la al cărei post aspiră.

N'au arătat cuincuenalele ce le au și n'au cerut să li-se recunoscă, au pierdut titlul la ele în comuna pentru al cărei post au suplicat acum de nou, și în care au fost aleși, — și acolo anii cuincuenalelor se încep a se număra de nou.

Au arătat concurenții cuincuenalele și au fost aleși, atunci s'a încheiat pact bilateral între comună și între candidați, fie chiar cu abatere de la concurs, și atunci comuna e dator să răspundă învățătorului toate cuincuenalele.

Acăsta, credem că e interpretarea corectă a legii regnicolare, și e în conformitate cu autonomia noastră bisericăscă în general, și în special cu autonomia comunelor bisericesti.

Actele se acud sub ./.

(Va urma).

NOUTĂȚI

Intru pomenirea răposatului metropolit Miron. Sămbătă la 9 ore a. m. s'a oficiat la mormîntul fericitului în Domnul arhiepiscop și metropolit Miron Romanul parastas prin Esc. Sa înaltpreasfințitul arhiepiscop și metropolit Ioan Metianu, asistat de Preacuvioșia Sa arhimandritul vicariu arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu, P. C. Sa protosincelul director seminarial Dr. Eusebiu Roșca, de protopresbiterul Ioan Papiu, (Sibiu), de Cuvioșia Sa ieromonarcul asesor consistorial Dr. Miron Cristea și de diaconul Dumitru Cămpăan, în prezența P. S. S. episcopi Nicolae Popea și Ioan Papp și a deputaților congresuali. Cântările funebrele le-a cântat coral seminarial dirijat de profesorul de cântări bisericesti și tipic Dumitru Căntan. La actul oficierei parastasului a fost prezent și alt public.

M. Sa marșal englez. Regele Edward VII. al Angliei a numit pe M. Sa împăratul și rege al nostru marșal al armatei engleze și a dat generalului Methuen ordin, ca numai de-cât se plece la Viena, spre a duce și preda M. Sale insigniile de marșal. — Din timpurile anterioare M. Sa mai are și o altă înaltă distincție în armata engleză. E adică titular al regimentului de dragoni al gardei engleze.

Faptă creștinăscă. Deputatul dietei Dr. Aurel Vlad a daruit bisericii noastre din Săcămaș (tractul Dobra) 50 corone, pentru care faptă creștinăscă i' exprimăm și pe această cale cea mai profundă mulțămite. — Săcămaș, la 14 Octobrie st. n. 1903. În numele parohiei: Victor Selagian paroch.

De la „Reuniunea română de muzică din Sibiu“. Onorații membri ai Reuniunii prin acesta sunt invitați la *adunarea generală*, care se va ține *Mercuri*, în 28 Oct. a. c., la 6 ore seara în „Musikverein“. Sibiu, din ședința comitetului, ținută la 17 Oct. 1904. *Comitetul*.

Concert. La „Unicum“ a concertat Vineri seara *reuniunea rom. de cântări din Seliște* — toate piesele alesului program au fost cântate cu totă precisiunea. Public ales și numeros. Conducătorii acestei reuniuni merită totă lauda. Vom reveni.

Centenarul lui Deák. Alaltăieri (Sămbătă) s'a serbat pretutindenea în țera aniversarea centenarului de la nașterea lui *Francisc Deák*, supranumit „înțeleptul patriei“. Din acest prilej M. Sa a depus prin marșalul de curte conte G. Apponyi o cunună pe statua din Budapesta a lui Deák, cu inscripția: *Memoriei lui Deák Ferencz, — regele recunoscătoriu al lui*.

Cu ocaziunea serbării acestui centenar la seminarul nostru arhiepiscopescan discursul comemorativ l'a rostit profesorul Nicolae Vătășan.

Concertul de Sămbătă al reuniunii meseriașilor nostri, dat la „Unicum“, — asemenea reprezentațiunii teatrale de Joi seara, — a succes cât se poate de bine, în toate punctele programului. Deosebi prestațiunile domnișorelor *Bardosy* (la pian) și *Onițiu* (cântări solo) cari au binevoit să-și dea concursul la reușita concertului, au secerat furtuni de aplauze din partea publicului, care de nenumărate-ori le-a rechemat pe bină, aclamându-le entusiast. După concert a urmat joc până 'n zori, în animație și veselie deplină. Aprecieri speciale credem că sunt superflue, binecunoscut fiind publicului coral zelosiei reuniuni, ear' despre prestațiunile dădorelor Onițiu și Bardosy s'au scris deja atâtea aprecieri elogiöse, în cât numai repeta am pute cele zise cu alte ocaziuni. Ne restrîngem deci numai la constatarea succesului în general.

Alegere de notariu comunal în Bungard. În urma distituirii din postul de notariu a dlui Victor Mărginean, întâmplată în primăvara anului curent, comuna Bungard a fost condusă în afacerile sale notariale de notariul substituit *Vasile Moșoiu*, un vrednic tiner român din comuna Hogilag, până în 3 Octobrie st. n., în care zi apoi în urma vredniciei sale, carea ar pute servi multora spre pildă bună de urmat, a fost ales cu aclamație și cu multă însuflețire notariu definitiv în comuna noastră, cu tôte că la acest post au înai fost puși în candidație și alți trei domni cu pregătiri pentru cariera notarială. Acest act servește spre cinste locuitorilor din comuna Bungard și în special reprezentanților ei, cari în momente atât de însemnate pentru viitorul lor s'au știut ține deasupra tuturor uneltirilor și speculațiunilor, ce — durere — se ivesc de regulă la tôte alegerile cari sunt puse în mâinile poporului nostru.

Onore deci lor și deosebi dlui primpretor Fabritius, care deasemenea a fost la înălțimea chiamării, căci a știut și a vrut să aprecieze vrednicia unui harnic tiner eșit din nămul nostru și aparținător scumpei noastre legi dreptcredincioșe strămoșești. — Un sătean din Bungard.

Mulțămite publică. Prin această aduc mulțămite publică părintelui Nicolae Nașcu, paroch al nostru, pentru îngrijirea ce o poartă mlădățelor poporului său, cumpărând și în anul acesta cărțile de lipsă pentru copiii începători. — Polă, la 13 Oct. 1903. *George Crăciun*, învățătoriu.

Soț fericit. Bucuria și norocul pădurariului Stefan Bauc din Gordișa, comit. Baranya, a uimit cu drept cuvînt întreg jurul. Femea lui era atât de bolnavă, în cât nici el nu mai credea, că va scăpa. Dar' scrisoarea lui merită să o reproducem aci cuvînt de cuvînt. E lauda cea mai frumoasă, ce se poate da crucii electro-magnetice nr. 86967 R. B., care a vindecat până acum atâtea zeci de bolnavi de nervi. „Dlui A. Müller Budapesta, V, Vadasz-u. 42/V. Iți sunt dator cu cea mai sinceră mulțămite pentru uimitoarea putere a crucii duple electro-magnetice nr. 86967 R. B., cu care ai surprins lumea. Aparatul dale electric merită să ajungă la renume, căci mîntue lumea de durerile bôlelor de nervi. Sute și mii de mulțămite, dle Müller. Iți poftesc din adăncul inimii, ca Dzeu să te țină mulți ani fericit și mulțămit. În 8 August 1900 erau durerile reumatice ale soției mele, atât de mari, că nu se putea nici întorce în pat. Ți-am scris iute dale și am primit aparatul cu 3 fl. Trei zile, l'a purtat și după 3 zile s'a sculat soția mea singură din pat. Cu bucurie am privit la efectul aparatului și femeia mea în scurt timp s'a însă-nătoșat pe deplin. De aceea îndemn cu căldură pe toți cari sufer de vre-o bôlă de nervi să cumpere această cruce. Recunoscător Stefan Bauc, pădurariu. Gordișa, (com. Baranya).“

[243] 1—3

Anunț.

Pentru grădina de altoi și școlă practică economică inițiată de comuna Seliște, se caută un conducător.

Cei ce doresc a fi angajați să se adreseze până în 15 Noiembrie a. c. la subsemnata primărie, înaintându-și și documentele despre pregătirile teoretice și despre aplicarea de până aci.

Onorariul se va stabili prin înțelegere ulterioară.

Competenții vor indica în ofert și ceea ce pretind.

Seliște, în 14 Octombrie 1903.

Primăria comunală:

Nicolae Hențiu m. p.
notariu.

Dumitru Popa m. p.
primariu.

Nr. 10,207 Plen.

[234] 2—3

CONCURS

În scopul conferirii **stipendiilor și ajutoarelor** ce se votază pe anul 1904 din **fundatiunea „Andronic”**.

I. Pentru învățacei de ori-ce meserie.

II. Pentru sodalii deveniți de atari în decursul anului 1903.

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre dexteritate pentru de a pute deveni maeștri, prin această se scrie **concurs** pe lângă următoarele condițiuni:

Toți petenții la ajutoare și stipendii au să producă în general:

1. Carte de botez,

2. Atestat de la comună despre averea proprie ori a părinților,

3. Atestat familiar de la parochul locului despre familia părinților concurentului ori, fiind el căsătorit, despre familia sa' având a se indica în acest atestat: câți prunci minori sunt în familie, câți cercetază școlă și câți mai sunt la meserii.

Concurenții pot fi numai **Români ortodoxi născuți în archidieceasa Transilvaniei**.

În special au să dovedească:

I. Învățăceii.

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;

b) că au cercetat școlă poporală ori altă școlă superioară;

c) că au încheiat contract cu măestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură și magistrat);

d) adevărul de la măestrul despre sporiul ce-l arată în meserie, despre diligență și purtarea morală.

Contractul trebuie aclus la cerere în original sau în copie autenticată.

II. Sodalii.

a) că au terminat anii de învățacel în anul 1903, ceea-ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XVII din 1884 §. 67);

b) că au purtare bună și fac spor multămitor, ceea-ce vor dovedi ori cu cartea de lucru ori cu adevărul de la măestrul;

c) cei ce vor dovedi că sunt membri ai vr'unei **reuniuni de meseriași** și că cunosc mai multe limbi, vor fi preferați.

III. Sodalii, cari sunt în condițiune de a deveni maeștri.

a) să aibă certificatul de măestrul;

b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere în calitate de călă, ceea-ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adevărul de la măestrul, la cari au lucrat;

c) în cerere să se arete anume locul unde voește să se așeze ca măestrul, ce fel de mijloce mai au pentru de a începe meseria pe socotela lor;

d) să dovedească cu atestat de la oficiul parochial, că cercetăză biserica noastră și e creștin bun și moral.

De la toți concurenții se recere, ca cererile să fie scrise și subscrise cu mâna proprie adresate Consistoriului archidieceșan gr. oriental din Sibiu și să le înainteze cel mult până la **31 Decembrie 1903 stil vechiu**.

Acei concurenți cu studii gimnaziale și reale, cari se vor aplica ca învățacei la sculptura în lemn, bărdășit și la zidărit sau vor fi aplicați deja ca învățacei ori ca sodali la aceste meserii și cei din urmă vor să se perfecționeze în meseria lor în atelier mai mari în cari să pōtă câștiga praxa recerută, vor fi considerați cu ajutoare mai mărișore.

Cererile neinstruite în regulă și cele intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Sibiu, 23 Septembrie 1903.

Consistoriul archidieceșan.

Redactor prov. Dr. George Proca.

[242] 2—3

Árlejtési hirdetmény.

A nagyszebeni m. kir. állami elmegyógyintézet önkezelési élelmészéhez szükség

I. liszt,

II. tej,

III. sertésbűs, zsír és hentes készítmények

szállítása 1904. január 1-től egy, esetleg három egymásután következő évre, az intézet gondnoki irodájában folyó évi november hó 6-án d. e. 10 órákor tartandó írásbeli árlejtés alkalmával biztosítani fog.

Az egy évi forgalomnak megfelelő 5% bántépénzül: a lisztre 540 korona, a teje 350 korona és a hentes készítményekre 550 korona készpénzben vagy magyar állami papírokban, a magyar nyelven írott, 1 kor. bélyeggel ellátott, jól lepecsételt ajálathoz csatolandók és alólírott helyen pontos időben benyújtandók.

Esetleges felvilágosítás a hivatalos órákon belül az intézet hivatalos helyiségében megszerezhető.

Megjegyeztetik, hogy szerződés kötése esetén, a bántépénz kétszeres összege szolgál óvadékkul.

Nagyszeben, 1903. október 13-án.

A m. kir. állami elmegyógyintézet igazgatósága.

Nr. 515/1903.

[232] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de al II-lea **paroch** în parochia de clasa a III-a din **Cebea** se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în tabela B., pentru întreținerea venitelor preoțești de la stat.

Refectanții la acest post au a'și așterne cererile lor instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis și au a se prezenta în vre-o Duminică ori sâmbătoare în biserică pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Comitetul parochial în conțelegere cu oficiul protopresbiterial.

Brad, la 18 Septembrie 1903.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

[238] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroch** în parochia **Turnisor** de clasa primă, protopresbiteratul Sibiu, se scrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cōla B. pentru întreținerea venitelor de la stat, despre cari venite concurenții și pot lua informațiuni de la comitetul parochial sau de la oficiul protopresbiterial.

Doritorii de a ocupa acest post au a'și așterne cererile lor instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiterial în termenul indicat.

Concurenții să se prezenteze în sfânta biserică în vre-o Duminică sau sâmbătoare spre a cânta sau celebra.

Turnisor, din ședința comitetului parochial ținută la 14 Septembrie 1903, în conțelegere cu oficiul protopresbiterial.

Ioan Radu
president.

Ilie Muntean
notariu.

Nr. 975.

Cu consensul subscrîsurului.

Sibiu, 30 Septembrie 1903.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Sibiiului.

I. Papin
protopresb.

Pentru domnii preoți!

De la **Librăria archidieceșană** se pōte procura

CONDICĂ

bine compactată în piele și cu părăți tari,

în care (conform circulariului consistorial numărul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.”

Conține 200 foi.

Prețul **6.60 cor.**, + porto postal **80 fil.**

De la **Librăria archidieceșană** se pōte procura **Colecțiune de cântece și cântări bisericești pentru școlile poporale** de N. Stoicovici. Partea I. Cântece și cântări bisericești într-o voce, pentru anii: I, II și III de școlă. Prețul broș. **50 fil.** plus 5 fil. porto postal.

Vocabulariu portativ german-magiar-român, magiar-german-român și român-german-magiar, de Heinrich Schlandt, prof. gimn. Prețul unei părți singuratică este 20 fil.; toate trei părțile broșate la oaltă costă 60 fil., plus 5 fil. porto postal.

Librăria archidieceșană.

A apărut:

Calendariul archidieceșan pe anul visect 1904.

Prețul unui exemplariu **40 fil.**, cu șematism **80 fil.**, porto postal **10 fil.**

Librăria archidieceșană, Sibiu.

Restaurantul Barbu (Grand-Bierhalle)

Am onore a aduce la cunoștința on. public român din loc și jur că începând cu 1 Octombrie st. n. a. c. mi am aranjat localitățile pentru sezonul de eamnă după confortul cel mai nou.

Bere prōspētă, vin curat, bucătărie bună și serviciu prompt pe lângă **prețuri moderate**.

Rugându-vă de binevoitoriul sprijin, sunt

[233] 3—3

cu stimă

Iosif Barbu, restaurateur.

Farmacia „la ursul negru”

a lui **Guido Fabritius**

Sibiu, piața-mică nr. 27

își recomână bogatul seu **deposit de specialități medicale-farmacistice, bandage chem. curate, preparate dietetice** de întărit pentru morboși și reconvalenței, **tot felul de obiecte de toaletă, instrumente chirurgice**, cum și **medicamente veterinare** etc. etc.

[236] 3—10

Espeție postală în fie-care zi.

Școlă de pictură religioasă-artistică

Jos. Hofrichter's Sohn

din **Reichenau**, bei Gablonz,

primește în întreprindere și eșcută **altare noue, reparăză picturi vechi**, eșcută la comandă **icōne și tablouri** în uleu pe **pânză, tinichea** sau **table de aramă**, pe lemn, aluminiu, etc., în dimensiunile recerute.

icōne pentru prapori cum și **prapori întregi**.

Pictēză **portrete**, fidel după fotografii bine reușite.

Deposit mare de lustre, de sticlă eșelată, cum și de **alamă**.

Prețuri moderate și eșcutare promptă.

La cerere se trimit schițe și planuri. — Comandele se primesc și se pot face la **Librăria archidieceșană în Sibiu.**

[219] 5—20